

CODZIENNY EXPRESS POMORSKI

Wychodzi 7 razy tygodniowo o godzinie 7-ej rano, w poniedziałki o godzinie 10-ej — z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym

PRENUMERATA

w ekspedycji miesięcznie 2,50 zł, z odnośnieniem lub poza-
miejskowe 2,75 zł, za granicą 4,— zł. - Redakcja, admini-
stracja i ekspedycja znajdują się w Toruniu przy Pieka-
rach nr. 14. - Telefon nr. 647. - Redaktor przyjmuje
od godz. 5 do 7 wiecz. - Administracja czynna od godz.
8³⁰ rano do godz. 6 wiecz.

OGŁOSZENIA

Cena za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej 15 gr.
Na str. 4-lam. 40 gr. na 1 str. 70 gr. Za ogłoszenia skomplik.
i z zastrzeżeniem miejsca 25 % nadwyżki. - Ogłoszenia
drobne; wiersz napisowy 20 gr, każde następne słowo 10 gr.
Ruch w towarz. 20 gr. wiersz. - Ogł. zagr. 100% nadwyżki.
Konto czekowe: P. K. O. Poznań 201 060.

Fryderyk Ebert.

Fryderyk Ebert, urodzony w roku 1871 w Heidelbergu, jako syn krawca; tamże uczęszczał do szkoły ludowej, poczem wstąpił do terminu u siodlarza.

Po wyzwolinach starym obyczajem jako Wanderbursche praktykował swój fach kolejno w szeregu miast zachodnio-niemieckich.

W Hanowerze został rachmistrzem tamtejszego Związku Siodlarzy.

Działalność w organizacjach zawodowych kontynuował następnie przez lat kilka znów w różnych miastach zachodnich aż w Brunświku został przewodniczącym Związku Siodlarzy.

Z siodlarza redaktor i poseł.

W roku 1891 w Bremie porzucił ostatecznie rzemiosło i przeszedł do prasy socjalistycznej jako redaktor „Bremer Bürgerzeitung”. Później został tamże prezesem Zjednoczenia Związków Zawodowych.

W roku 1900 zostaje obrany sekretarzem stronnictwa socjal - demokratycznego oraz członkiem legislatury bremeńskiej. Uczestniczy w delegacjach podatkowej i finansowej. Cieszył się już wówczas poważaniem osobistym w swojej sferze, gdyż był równie uważany za wybitnego znawcę i stosunków rzemieślniczych i robotniczych.

Zostaje następcą Bebla.

W 1905 r. zostaje obrany członkiem prezydium stronnictwa socjalistycznego i jako taki pracuje nad ulepszeniem organizacji partyjnej, starając się zwłaszcza pogłębić harmonię współpracy między naczelniemi władzami stronnictwa oraz komisją jeneralną związków zawodowych. Po śmierci Bebla w 1913 roku na skutek jednomyślnej propozycji prezydium obrano go przewodniczącym niemieckiej partii socjalistycznej i zarazem członkiem międzynarodowego biura socjalistycznego w Brukseli. W roku 1912 wszedł do Reichstagu z Zagłębia Ruhry.

Ebert podczas wojny.

Po wybuchu wojny wraz z Scheidemannem, prezesem frakcji parlamentarnej stronnictwa stanął po stronie rządu, wraz z całym narodem popierając niemieckie cele wojenne.

W 1916 r. został obok Scheidemanna przewodniczącym frakcji parlamentarnej, w 1918 po centrowcu Fehrenbachu objął kierownictwo komisji głównej Reichstagu. W tym charakterze, jako też i wcześniej uczestniczył we wszystkich układach, jakie socjaliści niemieccy pro-

wadzili z socjalistami neutralnymi, w celu osiągnięcia korzystnego dla Niemiec pokoju.

Tak w roku 1917 przewodniczył delegacji niemieckiej na socjalistyczny kongres pokojowy w Sztokholmie.

Wybór na Prezydenta Państwa.

Po wybuchu t. zw. rewolucji za zgodą wszystkich sekretarzy stanu został kanclerzem państwa, a wkrótce potem przewodniczącym rady pełnomocników ludowych.

Dnia 11 lutego 1919 r. zgromadzenie narodowe obrало go tymczasowym prezydentem Państwa 277 głosami na 379, — przyczem prawica głosowała za hr. Posadowskim, skrajna lewica zaś oddała białe kartki.

Zamianował zaraz kanclerzem swego najbliższego współtowarzysza Scheidemanna.

Ebert — natura kompromisowa.

W lecie r. 1919 zatwierdził ustawę o ratyfikacji Traktatu Wersalskiego, uchwaloną przez Zgromadzenie Narodowe 208 głosami przeciw 115.

W swej działalności jako głowa Państwa starał się łagodzić zatargi partyjne.

Podezas konfliktu z Bawarią w roku 1922 z powodu ustawy o ochronie Republiki jeździł do Monachjum, starając się pośredniczyć na rzecz utrzymania jedności państwowej.

Ebert wobec Ententy.

Wobec Ententy solidaryzował się z uczuciami większości niemieckiej i tak tyka biernego oporu. Ostro atakowany przez skrajną prawicę i lewicę, widziany był naogół dobrze przez żywo umiarkowane.

Wobec trudnych warunków, w jakich musiałby się odbyć wybór prezydenta je-
seńnią 1922 r. stronnictwa środka łącznie z niemiecką partją ludową Stresemanna skłoniły Eberta, ażeby zachował urząd do końca roku 1925.

Swoje obowiązki spełniał zadowalająco.

Skutkiem tego przestał być Prezydentem Tymczasowym, co pociągało nieraz za sobą niedogodności w wykonywaniu funkcji państwowych.

Mimo to nie został jeszcze Prezydentem ściśle konstytucyjnym.

Decyzja stronnictw umiarkowanych z końca roku 1922, aczkolwiek powzięta pod naciskiem okoliczności świadczy bądź co bądź że w danych warunkach Ebert wywiązał się ze swego zadania zadowalająco.

Po zgonie pzez. Eberta.

BERLIN, 1. 3. (AW)

W nocy z soboty na niedzielę o godz. 11.30 przewieziono zwłoki prezydenta Eberta z sanatorium do pałacu na Wilhelmstrasse. Pochód towarzyszący zwłokom liczył kilka tysięcy publiczności. Po licznej straż na całej drodze aż do pałacu, gdzie straż honorową trzymał korpus republikańskiej reichsbanner z płonącemi pochodniami w ręku. Zwłoki pozostaną w pałacu przez cały dzień dzisiejszy, a jutro przeniesione będą do sali przyjęć, gdzie wystawione będą na widok publiczny.

PARYŻ, 1. 3. (AW)

Śmierć prezydenta Eberta zaskoczy-

ła Paryż niespodziewanie, dlatego prasa jest zbита z tropu i jej komentarze są zgo-
dni, w tem mianowicie, że przez śmierć prezydenta Eberta Konstytucja Weimarska straciła swój główny filar i może łatwo runąć w gruzy. Śmierć Eberta nie pozostanie bez wpływu na politykę międzynarodową Niemiec i może wywołać poważne następstwa.

BERLIN, 1. 3. (AW)

Rada Rzeszy odbyła posiedzenie poświęcone zmarłemu prezydentowi. Na posiedzeniu minister spraw wewnętrznych Schiele wygłosił krótkie przemówienie, poczem Marx w serdecznych słowach wy-

raził uznanie zmarłemu, w którym Niemcy straciły wybitnego męża stanu.

BERLIN, 1. 3. (AW)

Na życzenie zmarłego prezydenta wyrażone w testamencie Ebert pochowany będzie w swoim mieście rodzinnem Heidelbergu. Wyprowadzenie zwłok z pała-

cu i oficjalny pogrzeb odbędzie się 4-go b.m. a pogrzeb w Heidelbergu w czwartek rano. Po wyprowadzeniu zwłok wypowie mowę kanclerz Luther a po oddaniu honorów wojskowych przez Reichswehrę zwłoki odprowadzone będą na dworzec, skąd przewiezione zostaną do Heidelbergu.

Burza w Sejmie gdańskim

Poseł, który był właścicielem domu publicznego.

GDAŃSK, 1. 3. (AW)

Na wczorajszym posiedzeniu sejmku gdańskiego wydarzyły się charakterystyczne zajścia. Jeszcze przed posiedzeniem frakcja socjalistyczna w specjalnej deklaracji wystąpiła przeciwko posłowi Honfeldowi, zarzucając mu, że był właścicielem domu publicznego, że jest nieczynnym i podłym człowiekiem i że rzucił obelgę na umierającego prezyd. Eberta. Na posiedzeniu Honfeld próbował się bronić, ale lewica nie dała mu mówić. Nastąpiła gwałtowna wymiana zdań, za nosiło się na bójkę, a posłowie socjaliści chcieli ściągnąć Honfelda z trybuny. Przewodniczący przerwał posiedzenie,

ale kiedy je otworzył na nowo, socjaliści ponownie nie dali Honfeldowi mówić. — Po raz drugi zamknięto posiedzenie które odłożone wreszcie do przyszłej soboty. Po drugim zawieszeniu posiedzenia, poseł komunistyczny Leschmieski wszedł na fotel przewodniczącego i otworzył posiedzenie ludowe w sprawie bezrobotnych, udzielając głosu posłowi Laschskiemu. Galeria biła oklaski. Dopiero po tej chwili po opróżnieniu galerii położyła kres tej zabawie. Wskutek tych zajść „Danziger Allgemeine Ztg.” woła na alarm i oświadcza, że terror socjalistyczny może doprowadzić Gdańsk do ruiny.

Pożyczka gdańska.

GDAŃSK, 1. 3. (AW)

Na najbliższym poufnym posiedzeniu Rady miejskiej rozpatrywany będzie projekt pożyczki zagranicznej dla gminy gdańskiej. Pożyczka ta ma wynosić 37,5 mil. guldów gdańskich z czego 10.900 tys. przeznaczono na rozbudowę zakładów elektryfikacyjnych, na Raduni, 1 mil. na wodociągi, 5 mil. na rozszerzenie sie-

ci elektryfikacyjnej, 2.200 tys. na budowę portu Kaizerhafen i rozbudowę składów 11.050 tys. na inne urządzenia portowe, 1.375 tys. na nowe filtry, resztę na roboty ziemne. We Wrzeszczu i okolicach położonych nad Wisłą a przeznaczonych na budowę mieszkań. Część pożyczki będzie być może przyznana na lat 10 Radzie Por-

P. Herriot o ważnych sprawach.

PARYŻ, 1. 3. (AW)

Herriot oświadczył w komisji senackiej, że termin zwołania komisji międzysojuszniczej w sprawie bezpieczeństwa został wyznaczony przez Anglię na 11-go marca. Niemcy wystąpiły z propozycją byłego kanclerza Cuno dotyczącą zabezpieczenia obszaru Nadrenji ale o gwaran-

cjach granic wschodnich nie wspominają. Francja jednak stoi na stanowisku że gwarancje powinny być rozszerzone na Polskę i Czechosłowację. W stosunku do Rosji rząd francuski jest bezwzględnie uprawniony do zatrzym. floty Wrangla i nie wyda jej do tej pory, dopóki nie będą spełnione odpowiednie warunki.

Zamach na prochownię lwowską.

LWÓW, 1. 3. (AW)

Dzisiejsza „Gazeta Poranna” przynosi sensacyjną wiadomość o wykryciu i udaremieniu nowego zamachu na prochownię lwowską. Oddział kilku żołnierzy 25 pp. pod dowództwem kpt Grabowieckiego na Błoniach Janowskich, natknął się na cienki przewód elektryczny izolowany a przebiegający przez Pola Janowskie w kierunku prochowni, do magazynu amunicji. Kpt. Grabowski udał się w ciągu najbliższych dni po tym wypadku na owe pola, gdzie schwycił dwóch podejrzanych osobników, manipulujących przy tych przewodach. Przy aresztowa-

nych znaleziono dokumenty w języku rosyjskim, papiery wartościowe, pieniądze sowieckie i część zapasowych drutów. Aresztowani Tadeusz Strohm i Michał Maciula zaprzeczają jakoby byli winni. Odstawiono ich do więzienia karnego. Rzecznik wojskowy stwierdził, że ma się tu do czynienia z zamachem zbrodnym na prochownię i magazyny amunicyjne, gdyż rzekomy drut kończył się u murów prochowni i miał być połączony z wielką piekielną maszyną, której wybuch mógłby wywołać eksplozję prochowni.

Ruch okrętowy na Bałtyku.

GDAŃSK, 1. 3. (AW)

Ruch okrętowy na linii Swinoujście Gdańsk - Poława, ma być w najbliższym czasie wznowiony. Oprócz rzeczywistej potrzeby grają tu rolę względy politycz-

ne. Rząd pruski chce w ten sposób uzyskać niezależność od kolei polskich połączenie między Prusami Wschodnimi a Rzeszą.

